

for a living planet®

Cải thiện sinh kế người dân Thừa Thiên Huế: khi chuyên môn phối hợp cùng nhiệt huyết

Qua một dự án kéo dài 2 năm, Microsoft - đối tác của WWF-Việt Nam đã mang lại những thay đổi tích cực với thiên nhiên và sinh kế của người dân tại các vùng đầm phá ven biển tỉnh Thừa Thiên Huế. Với sự hỗ trợ từ WWF trong kinh nghiệm chuyên môn về bảo tồn và liên kết chặt chẽ với các đối tác địa phương, Microsoft đã thực hiện thành công mục tiêu của công ty về trách nhiệm xã hội: cải thiện đời sống của người dân có hoàn cảnh khó khăn.

Mỗi năm, do các tác động biến đổi khí hậu gây ra những cơn bão và lũ lụt ngày càng mạnh và thất thường, Thừa Thiên Huế hứng chịu những thiệt hại nghiêm trọng trong sản xuất nông nghiệp, nuôi trồng thủy sản, cơ sở hạ tầng và các dịch vụ tiện ích. Trong 2 năm vừa qua, dự án hợp tác giữa Microsoft và WWF-Việt Nam đã tái trồng 23.000 cây ngập mặn, và trang bị kiến thức cho 400 hộ gia đình áp dụng kỹ thuật nuôi trồng thủy sản sinh thái vào thực tiễn. Người dân trong vùng hiện có cuộc sống an toàn hơn với thu hoạch và thu nhập ổn định hơn.

Taking care of newly-planted mangrove trees in coastal areas of Thua Thien Hue Province.

© WWF-Vietnam

Biến đổi khí hậu và những tác động đến cuộc sống thường thường nhất

Phần đông mọi người nghĩ về biến đổi khí hậu như một điều xa vời và vì thế ít ai am tường chủ đề này. Những người nông dân tỉnh Thừa Thiên Huế cũng không là ngoại lệ. Tuy nhiên, có một điểm khác biệt quan trọng: những người nông dân này hiểu sâu sắc sự bấp bênh của cuộc sống khi mà mỗi năm, họ chứng kiến những ngôi nhà và trang trại thủy sản của chính mình bị tàn phá trong những cơn bão lũ.

Từ góc nhìn này, chủ đề vốn có vẻ mờ lung và không rõ ràng nay được định nghĩa đơn giản: “tác động biến đổi khí hậu” chính là những bất an về sinh kế và an toàn của người dân.

Do đó, giảm thiểu tác động biến đổi khí hậu, về cơ bản, có thể thu gọn trong những hoạt động đảm bảo sinh kế người dân ở những khu vực thường xuyên bị ảnh hưởng. Dù vậy, chỉ đơn thuần sửa chữa hậu quả của các cơn bão không hẳn là một giải pháp lâu dài. Cùng hướng về mục tiêu mang đến những thay đổi tích cực cho thế giới thông qua các giải pháp sáng tạo, WWF và Microsoft đã tiếp cận bài toán biến đổi khí hậu tại Thừa Thiên Huế theo một phương thức bền vững hơn.

Hợp tác vì tương lai: khi nhiệt tâm phát triển bền vững kết hợp cùng chuyên môn về bảo tồn

Sau những nghiên cứu chuyên sâu và cân nhắc kỹ lưỡng, WWF và Microsoft đã quyết định giải quyết các hệ quả từ thời tiết khắc nghiệt ở Thừa Thiên Huế bằng dự án tái trồng các loại cây ngập mặn tại khu vực rừng Rú Chá, và trong các ao nuôi trồng thủy sản của người dân dọc vùng ven biển của tỉnh.

Cây ngập mặn trưởng thành, với bộ rễ và cành cây chắc khỏe, có thể tạo thành phòng tuyến an toàn, trực tiếp bảo vệ cộng đồng dân cư địa phương khỏi thời tiết khắc nghiệt. Ngoài ra, các giống cây ngập mặn có khả năng hấp thụ hiệu quả khí cacbon-điôxít (CO₂ – một loại khí nhà kính) trong bầu khí quyển, và nhờ đó chủ động giảm trừ các tác động của biến đổi khí hậu về lâu dài.

Hợp tác chặt chẽ cùng đối tác địa phương của WWF, Hiệp Hội Khoa Học Lâm Nghiệp tỉnh Thừa Thiên Huế, dự án còn phát triển mô hình nuôi trồng thủy sản sinh thái, theo đó cây ngập mặn được quy hoạch trồng trực tiếp trên đê bao của các ao nuôi. Mô hình sản xuất này không chỉ mang lại lợi ích sinh thái, giúp vụ thu hoạch thuận lợi hơn, mà còn phòng tránh việc người dân đốn cây trong quá trình xây dựng ao thủy sản.

Nhằm đảm bảo các giải pháp tiếp tục có tác động bền vững, công tác đào tạo và xây dựng năng lực quản lý cây ngập mặn cho người dân cũng là một hoạt động chính yếu của dự án.

Ông La Duy, ngụ tại làng Văn Quật đông, đã tích cực tham gia hoạt động trồng cây ngập mặn tại ao thủy sản của mình, bày tỏ hy vọng về một đời sống ổn định và an toàn hơn trong tương lai. “Giống như nhắc được gánh nặng khỏi vai vậy. Những năm trước tôi luôn cảm thấy căng thẳng mỗi lần bão về” said Mr. La Duy. “Bây giờ tôi đỡ lo hơn rồi, những cây ngập mặn đang lớn nhanh và bảo vệ mấy ao cá và khu vực xung quanh.”

Planting mangrove trees on and around aquaculture farms, implementing eco-aquaculture model
© WWF-Vietnam

Nhờ chương trình đào tạo và nâng cao năng lực quản lý của người dân địa phương đạt hiệu quả tốt, Microsoft và WWF cùng tự tin rằng những thành quả của dự án sẽ tiếp tục phát triển trong thời gian tới. “Điều này [chương trình đào tạo] không chỉ nâng cao nhận thức cho người dân về tầm quan trọng của việc bảo vệ rừng, mà còn cung cấp cho họ kỹ năng và kiến thức để chung tay vào công cuộc bảo vệ môi trường sống của cộng đồng”, ông Francis Cheong, Giám đốc Khu vực, khối Phát Triển Bền Vững, thuộc công ty Microsoft, chia sẻ.

Chiến lược này đã giúp dự án thu được những kết quả rõ rệt trong việc thay đổi góc nhìn và hành động của người dân. Trước kia khi chưa biết những lợi ích của cây ngập mặn trong hoạt động nuôi trồng thủy sản, chỉ một số ít người tham gia trồng cây trên bờ bao của ao nuôi. Hiện nay, ngày càng nhiều hộ gia đình trở nên tích cực hơn trong công tác trồng và quản lý cây ngập mặn trên đất canh tác thủy sản.

“Chúng tôi đã thiết kế dự án với tiêu chí tăng cường sự tham gia của người dân trong tất cả các hoạt động, và biến công tác bảo tồn thành một phần tất yếu của cộng đồng,” Tiến sĩ Văn Ngọc Thịnh, Giám đốc Quốc gia, WWF-Việt Nam cho biết. “Vì Microsoft và WWF mong muốn những kết quả cải thiện cuộc sống tại địa phương không chỉ mang tính tạm thời, mà sẽ được tiếp nối bền vững về lâu dài.”

Khi gian đoạn đầu của dự án kết thúc vào đầu tháng 8 năm 2014, một chiến dịch mới với tên gọi “Tái chế điện thoại, trồng một cây xanh” đã bắt đầu được phát động. Với mỗi điện thoại cũ được người sử dụng trả lại để tái chế, Microsoft cam kết sẽ trồng thêm 1 cây ngập mặn ở Thừa Thiên Huế. Bên cạnh mục tiêu trồng rừng, các chất thải điện tử được xử lý đúng quy trình cũng sẽ làm giảm đáng kể các tác hại đến môi trường.

Cơ hội mở cho các đối tác tiềm năng

Cũng như một câu châm ngôn quen thuộc, “Một con én không làm nên mùa xuân”: một thành công duy nhất, dù với những kết quả đầy hứa hẹn, cũng không thể hoàn toàn giải quyết những tác động to lớn của biến đổi khí hậu.

Tuy dự án mang đến những tín hiệu lạc quan cho cộng đồng địa phương tỉnh Thừa Thiên Huế, thực tế cho thấy cần nhiều nỗ lực và hoạt động hơn nữa để giải quyết bài toán biến đổi khí hậu tại Việt Nam.

Vì vậy, WWF luôn tìm kiếm những giải pháp mới và tăng cường hợp tác với các doanh nghiệp để cùng mang đến những cải thiện cho thiên nhiên và đời sống người dân Việt Nam.

- Trong năm 2012, 15.000 ngôi nhà ở tỉnh Thừa Thiên Huế bị sập hoặc bị hư hỏng nặng; các hoạt động canh tác bị gián đoạn, gây thiệt hại ước tính khoảng 30 triệu USD.
- Qua những nỗ lực của quan hệ hợp tác Microsoft – WWF-Việt Nam, hơn 23.000 cây ngập mặn được tái trồng trên 20 hécta rừng Rú Chá, và sẽ bảo vệ khu vực này khỏi bão và lũ trong tương lai.
- 300 người đã được đào tạo về quản lý rừng ngập mặn; 400 hộ gia đình đã được học cách cải thiện quản lý nuôi trồng thủy sản, làm giảm đáng kể tỷ lệ phá rừng.
- Rừng ngập mặn là nơi sinh sống thuận lợi cho các loài chim, cá và động vật giáp xác, giúp phục hồi đa dạng sinh học và các giá trị cảnh quan của vùng.
- Đa dạng sinh học được phục hồi giúp tăng cường sức hấp dẫn của khu vực, biến vùng thành điểm đến tiềm năng cho các tour du lịch sinh thái và ngắm chim, mang lại cho cộng đồng nhiều lợi ích kinh tế.